

שבת ה. (ש3 ברחבות) עד ו. (ש2 מעל תוס ד"ה ארבע)

ביאורי מושגים
מלאכת מחשבת אסרה תורה - התורה אסרה בשבת רק פעולות מחושבות ולא פעולות טכניות שלא מלוות בכוונה אנושית.

אמנם מגילה שנמצאת על כותל משופע נחשבת כנמצאת במקום קבוע, אבל מים שונים. מים נוזלים ולא מתעכבים גם בכותל משופע!!!

דחיה: בשביל להתחייב חייבים עקירה ממקום קבוע - כאן המים לא היו במקום קבוע אלא זרמו.

הסבר א' - ר' חייא בר"ה: מדובר כשלקח מים שזרמו על כותל משופע.

על מה דיבר ר"י?

הסבר ב' - רבא: מדובר כשלקח את המים משלולית. החידוש של ר' יוחנן: למרות שהמים נמצאים על גבי מים ולא על גבי חפץ מוצק כל המים נחשבים כיחידה אחת שנמצאת על הקרקע.

ר' יוחנן: הקולט מים בידו ומוציאם לרה"ר - חייב.

שאלת מעמד חפצים שנמצאים מעל נוזלים נידונה גם בהקשרים הבאים:

- אגוז שנמצא בכלי ששט על פני המים: הכלי - נחשב דינמי. רבא הסתפק מה מעמד האגוז: האם מעמדו נקבע ביחס לכלי - ואז הוא קבוע, או ביחס למים - ואז הוא דינמי.
- טבול יום שנוגע בשמן שצף על פני יין: חכמים: טימא רק את השמן - השמן והיין נחשבים שתי יחידות. ר' יוחנן בן נורי: טימא גם את היין - השמן והיין נחשבים יחידה אחת.

הטעם לדין 1 - מלאכת מחשבת אסרה תורה.

ר' יוחנן מתבסס על שתי הנחות:
 1. אדם שעקר שלא על מנת להניח - גם אם בסוף התחרט והניח את החפץ פטור.
 2. כל עוד האדם לא עמד - לא הייתה הנחה של החפץ - מהלך לאו כעומד דמי.

ר' יוחנן: אדם שעובר מרה"ר לרה"י כשעל גבו חפצים - אם לא עצר פטור.

אביי: עמידה לנוח - נחשבת הנחה. עמידה כדי לסדר את המטען - לא נחשבת הנחה.

התנאים נחלקו מהו מעמד מהלך:

לגבי זורק מודה בן עזאי שאיננו כעומד. לכן הזורק מרה"י לרה"ר דרך כרמלית חייב לפי כולם.

המוציא חפץ מרה"י דרך כרמלית לרה"ר: בן עזאי: פטור - מהלך כעומד דמי - לכן ההוצאה מרה"י לרה"ר הופסקה ע"י עצירה בכרמלית. חכמים: חייב - מהלך לאו כעומד דמי - לכן הייתה הוצאה ישירה מרה"י לרה"ר.